

**Sinteză și recomandări în urma dezbaterii
„Priorități comune pe agenda relațiilor bilaterale
România – Ucraina”**

ROMÂNIA-UCRAINA

RELAȚII BILATERALE

SINTEZĂ ȘI RECOMANDĂRI

contribuitori

INVITAT SPECIAL

Excelența Sa Domnul Oleksandr BANKOV,
Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al Ucrainei în România

EXPERȚI INVITAȚI

Dr. Antonia COLIBĂȘANU – Senior Analyst & COO Geopolitical Futures USA, fost
Consilier Onorific al Ministerului Energiei din România.

Dr. Leonela LECA – Analist securitate energetică, Experts for Security and Global
Affairs (ESGA), România.

Prof. univ. dr. Anny Ganna KHARLAMOVA – Universitatea Națională „Taras
Shevchenko” din Kiev.

ECHIPA CENTRULUI DE STUDII GLOBALE (CSG)

Conf. univ. dr. Silviu NATE, Director CSG

Asist. univ. dr. Marius ȘPECHEA, Analist

INTERNI CSG

Andreea ADAM

Nicoleta CIOBANU

Mihai MELINTEI

Robert MERCUREAN

Ștefan POPA

*Documentul de față nu reprezintă un punct de vedere instituțional sau al unui stat. Textul surprinde idei exprimate în cadrul
dezbaterii „Priorități comune pe agenda relațiilor bilaterale România – Ucraina”, recomandări oferite de experții invitați și interni ai
Centrului de Studii Globale, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu.*

ROMÂNIA-UCRAINA

RELAȚII BILATERALE

SINTEZĂ ȘI RECOMANDĂRI

Sinteză și recomandări în urma dezbaterii „Priorități comune pe agenda relațiilor bilaterale România – Ucraina”

Sibiu, 13 decembrie 2019

Repere generale

Relațiile regionale au cunoscut o desincronizare, fiind afectate încă din anul 2008, în urma războiului declanșat de Rusia în Georgia, stare perpetuată de evenimentele din 2014 ce au vizat în mod direct Ucraina. Lipsa de reacție a Occidentului în urma războiului din Georgia a permis perpetuarea unui comportament nociv din partea Rusiei, cu impact negativ asupra Ucrainei. În consecință, relațiile bilaterale au fost profund influențate de dinamica geopolitică și evoluțiile petrecute în regiunea bazinului Mării Negre. În prezent, militarizarea Crimeii se produce în contextul operațiilor din Siria. Astfel, Rusia tinde să încorporeze Marea Neagră într-un spațiu de conflict mai larg, asigurând aprovizionarea cu armament dinspre Crimeea prin strâmtoarele Bosfor și Dardanele, apoi prin Marea Mediterană, către bazele militare din Siria. Acțiunile militare ale Rusiei din Marea Neagră, care sunt din ce în ce mai multe, descurajează investițiile, iar anexarea Crimeii a generat atât schimbarea rutelor navale, cât și modificări în planul infrastructurii terestre, peninsula fiind deconectată în ceea ce privește telecomunicațiile.

Noul context, a condus inițial la stagnarea relațiilor bilaterale, marcate de schimbările profunde prin care trece statul Ucrainian, dar a înregistrat, în același timp, nevoia de aprofundare multidimensională a cooperării dintre România și Ucraina.

Prin apartenența României la UE și încheierea Acordului de Asociere dintre Ucraina și Uniunea Europeană, a fost permisă facilitarea schimburilor economice care, deși nu se află la nivelul dorit, înregistrează o creștere constantă.

Din perspectiva cooperării multidimensionale, România și Ucraina au intensificat colaborarea pe plan militar în ultima perioadă.

ROMÂNIA-UCRAINA

RELAȚII BILATERALE

SINTEZĂ ȘI RECOMANDĂRI

Decembrie, 2019

Formatul Normandia are o importanță aparte pentru dialogul Est-Vest: este singurul for instituționalizat de mediere a conflictului generat de Rusia în estul Ucrainei, sugerând o dependență limitativă și accentuată, condiționată inerent de interesele proprii ale Germaniei și Franței.

În cadrul întâlnirii Formatului Normandia, din 9 decembrie 2019, susținerea Germaniei pentru Ucraina a fost evidentă, pe când Franța a afișat o atitudine neutră. Ambițiile Franței de a se afirma ca lider în Europa se justifică pe fondul schimbării clasei politice în Germania și Brexit-ului. La nivelul unor state europene se observă dorința de a reveni la relații de afaceri cu Rusia. Deoarece statele cu economii predominante din UE nu se află într-o stare de apropiere fizică față de Rusia, acestea nu simt provocarea și efectele agresivității sale, drept rezultat, este probabil ca tendința acestora de apropiere față de Rusia să continue. În același timp, Franța și Germania caută un *reset diplomatic* pentru a conta la masa negocierilor cu SUA, deoarece din perspectivă militară acestea nu pot contrabalansa dialogul cu SUA.

Dilema internațională care problematizează parcursul Ucrainei este dată de faptul că statele occidentale nu își doresc o Rusie agresivă. Dorința Franței și Germaniei ca relațiile cu Rusia să revină la *business as usual* întăresc perspectivele Rusiei de a-și consolida zonele de tampon pentru proiectarea intereselor sale geostrategice. Noutatea negocierilor evidențiază Crimeea ca fiind un caz aparte, iar europenii evită să-l menționeze în discurs. România și Ucraina trebuie să colaboreze nu doar la nivel de apărare și securitate, dar și la nivel socio-economic, la apropierea societăților acestora, întrucât sunt state de graniță cu probleme comune. În această ordine de idei, ar fi necesară ajustarea Parteneriatul Strategic cu SUA, deoarece momentan se colaborează mai mult în domeniul militar și mai puțin în cel economic.

Situația din estul Ucrainei rămâne temporar nesoluționată. Regiunea Donbass a fost părăsită din cauza conflictului de aproximativ 2 milioane de cetățeni ucraineni dintr-un total de 5,5 milioane de locuitori. Cea mai mare parte a acestora s-a relocat în alte regiuni ale țării și, prin urmare, în zonă a rămas predominant populație pro-rusă, care în contextul organizării alegerilor electorale va înclina balanța spre grupurile politice susținute de Moscova. Kievul va insista probabil asupra revizuirii formulei de reprezentare în cadrul procesului de negociere solicitând ca cele 2 milioane de locuitori relocați să poată participa la vot și să revină în teritoriile de origine.

ROMÂNIA-UCRAINA

RELAȚII BILATERALE

SINTEZĂ ȘI RECOMANDĂRI

Decembrie, 2019

RECOMANDĂRI

Consolidarea încrederii și eliminarea temerilor nefondate

Clarificarea orizonturilor cultural-istorice și depășirea preconcepțiilor ambelor părți reprezintă condiții cheie pentru stabilirea de noi obiective strategice. Perpetuarea unui climat nefavorabil a reprezentat, în spațiul european, un teren propice propagandei instrumentate de Rusia pentru a destabiliza încrederea bilaterală pe teme legate de minorități, cultură, istorie, religie, etc. În realitate, relațiile dintre România și Ucraina nu au fost afectate de aceste tipare narrative artificiale și, prin urmare, există un fundament viabil pentru o cooperare de succes.

Stabilirea unei agende comune

Este extrem de utilă și necesară stabilirea agende prioritare comune și organizarea unei întâlniri bilaterale între președinții Klaus Iohannis și Volodimir Zelenski. Conștientizarea unei misiuni comune derivă din identificarea nevoilor și afirmarea unor principii călăuzitoare precum: păstrarea și creșterea patrimoniului regional comun, construcția și consolidarea nucleului euroatlantic în regiune și promovarea valorilor comune prin angajarea actorilor regionali pro-atlantici, respectiv a acelor state cu determinare și capacitate coercitivă (diplomatică, militară și economică) pentru a descuraja acțiunile Rusiei.

Agenda bilaterală nu poate exclude stabilirea coordonatelor de valorificare a potențialului natural, economic și militar comun, cu accent pe maximizarea instrumentării resurselor oferite de Uniunea Europeană, Strategia Dunării, Parteneriatul Estic, Inițiativa celor Trei Mări, Formatul București 9, NATO, etc.

ROMÂNIA-UCRAINA

RELAȚII BILATERALE

SINTEZĂ ȘI RECOMANDĂRI

Decembrie, 2019

Multi-, mini- și bi- lateralism

Istoria, relativ recentă, a demonstrat abilitatea Rusiei de a exploata ipocrizia unor actori europeni față de aspirațiile Ucrainei și Georgiei precum și capacitatea îndoielnică a Uniunii Europene de a proiecta securitate fizică în vecinătatea sa estică. Inabilitatea membrilor Uniunii de a ajunge la un consens în privința politicii externe comune, combinată cu divergențe și ambiguități asupra conceptualizării autonomiei strategice, denotă mai degrabă o lipsă de maturitate strategică. Cu toate acestea, Uniunea Europeană a inițiat o serie de instrumente financiare valoroase pentru dezvoltarea capacităților militare ale membrilor săi. În aceeași măsură, angajamentul statelor membre UE în regimul de aplicare a sancțiunilor Rusiei, în urma anexării ilegale a Crimeii și războiului din estul Ucrainei, a fost ferm susținut.

Formatul Normandia este mai degrabă unul minilateral și cimentează dependența Ucrainei față de viziunile Germaniei și Franței cu privire la proiectarea unui climat de securitate în Ucraina și vecinătatea estică a Uniunii Europene, dar și față de capacitatea coercitivă a acestor două state, în raport cu Rusia, de a susține formule favorabile soluționării conflictului (ex.: organizarea alegerilor locale și controlul frontierelor). În momentul de față, Rusia controlează 400 km graniță comună cu Ucraina, stare ce permite alimentarea permanentă a conflictului fizic. În același timp, cele două Acorduri de la Minsk se află în contradicție în ceea ce privește organizarea alegerilor și frontiera ucraineană.

Pentru a ieși dintr-un cadru de negociere, potențial vulnerabil și limitativ, ar fi oportun pentru Ucraina să exploreze potențialitățile extinderii grupului de mediere, apelând la principiul întăririi acestuia cu state direct preocupate de a limita influența Rusiei în regiune. Astfel, trecerea de la un cadru minilateral, către unul multilateral, ar înclina balanța favorabilă Ucrainei prin atragerea a trei state cheie: SUA, România și Polonia. Prin parteneriatele strategice SUA-România (2006) și SUA-Polonia (2018), rezoluțiile Congresului American (2018-2019) de întărire a prezenței militare în Marea Neagră, sprijinul pentru sporirea capabilităților militare ale Ucrainei și a măsurilor de limitare a construcției gazoductului Nord Stream 2, sunt demonstrate atât relevanța și legitimitatea regională a României și Poloniei, cât și angajamentul ferm de descurajare a acțiunilor Rusiei de către cei 3 actori.

ROMÂNIA-UCRAINA

RELAȚII BILATERALE

SINTEZĂ ȘI RECOMANDĂRI

Decembrie, 2019

O formulă de backup multilateral este preferabilă Ucrainei pentru a evita o dezangajare similară celei din 2008, considerând poate și umbrela mai largă a UE – SUA care empatizează cu nevoia strategică a Ucrainei, însă fără a exclude definitiv un posibil risc de încetinire și diluare a efortului de soluționare a conflictului.

Raporturile bilaterale cu România și Polonia au dublă valență, acestea pot balansa pozitiv aspirațiile Ucrainei în cadrul formatelor extinse, dar pot în aceeași măsură să consolideze rețeaua de securitate și dezvoltare economică regională. România și Polonia au capacitatea de a sprijini Ucraina pentru atingerea standardelor necesare integrării euroatlantice, construind totodată inițiative comune pentru adaptarea normelor de drept internațional la noua tipologie de agresiuni, pentru pedepsirea agresorilor externi.

Ezitatea UE de a se extinde poate contribui la menținerea unor riscuri regionale. Deși momentan nu s-a creat un context la nivel european pentru lărgire, Uniunea poate oferi proiecte de integrare. Sprijinul bilateral se poate axa pe capacitatea Uniunii Europene în inițierea acestor proiecte pentru integrare, prin cristalizarea unui parteneriat de cooperare sectorială în domeniile monetar, economic, vamal, energetic, social, tehnologic/digital, combaterea corupției și a criminalității, buna guvernare, etc.

Interconectarea ca principiu de dezvoltare și integrare trimite la scenariu de tip win-win

România și Ucraina au șansa de a iniția instrumente și mecanisme de coordonare în domeniul securității și apărării, politici în domeniul facilitării comunicațiilor, stimulării investițiilor în regiunea Dunării, a proiectelor de infrastructură, cooperare maritimă, energie și mediu în regiunea Marii Negre.

Ucraina este primul stat european care a semnat acordul de participare formală la *Belt and Road Initiative* și a unor capitole sectoriale în cadrul BRI. Astfel, pot fi analizate perspectivele de consolidare a rutelor maritime existente și crearea de noi rute (maritime și multimodale) în cadrul unui tablou geoeconomic extins.

Cele două state au șansa de a explora oportunitatea unui proiect energetic comun la Marea Neagră (de exemplu prin intermediul gazoductului Transbalcanic, interconectarea gazoductului Baku-Tbilisi-Supsa și/sau exploatarea zăcămintelor aflate în

ROMÂNIA-UCRAINA

RELAȚII BILATERALE

SINTEZĂ ȘI RECOMANDĂRI

Decembrie, 2019

Marea Neagră pe platourile comune), preluând astfel rolul unui hub energetic, considerând totodată capacitatea mare a Ucrainei de stocare a gazului și interesul pentru diversificarea aprovizionării, respectiv a reducerii dependenței față de gazul rusesc. Apartenența Ucrainei la Comunitatea Energetică și asumarea implementării principiilor celui de-al treilea pachet energetic, în calitate de membru, are drept scop crearea unei piețe funcționale de energie și gaze, fapt care va permite integrarea în ENTSO-G și ENTSO-E. Există potențial de cooperare în domeniul integrării piețelor regionale, asistență în implementarea reformelor și perfectarea cadrului normativ. O importanță deosebită o reprezintă cooperarea în proiectul regional de infrastructură energetică BRUA.

Apreciind operarea la capacitate maximă a TurkStream și Nord-Stream 2, UE înregistrează o cerere suplimentară de 30 miliarde m³ gaze naturale. În domeniul infrastructurii energetice, eforturile româno-ucrainene se pot axa pe dezvoltarea stațiilor de comprimare a gazelor naturale, asigurând astfel operarea optimă a tranzitului în sistemul de transport energetic.

Pentru a atinge aceste deziderate, trebuie îndeplinită o permanentă a efortului bilateral printr-o conlucrare periodică în cadrul comisiilor mixte de cooperare economică și comercială, tehnico-științifică, verificarea traseului frontierei, cu întocmirea unei noi documentații, cooperare tehnico-militară, cultură și minorități. În aceeași măsură, se impune revizuirea activității anumitor comisii cu obiective economice și tehnice, precum și detașarea de problemele politice delicate (ex.: modelul de cooperare bilaterală Ucraina-Polonia). Cooperarea Ucrainei cu România ar putea include dezvoltarea în comun a tehnologiilor, existând un potențial mare în această direcție, însă România a afișat mai degrabă o reticență, căutând să evite posibile reacții din partea Rusiei. În această ordine de idei, aprofundarea parteneriatelor academice și a dinamizării activității think-tank-urilor reprezintă o componentă cheie pentru identificarea, analizarea și legitimizarea resorturilor de proiectare a unui mediu regional sustenabil. În domeniul protecției cibernetice, România poate tranzita dinspre formatul multilateral către un mecanism de cooperare bilaterală, angrenând capacități și expertiză, pe bază de cerere și standardizare reglementată din partea Ucrainei.

Pentru România este important să conștientizeze necesitatea și avantajele comune care survin din susținerea participării Ucrainei la proiecte în cadrul Inițiativei celor Trei Mări, consolidarea instrumentelor NATO de tip *support-package*,

ROMÂNIA-UCRAINA

RELAȚII BILATERALE

SINTEZĂ ȘI RECOMANDĂRI

Decembrie, 2019

promovarea unei viziuni de securitate coerente și incluzive pentru întărirea Flancului Estic al NATO și sporirea capacităților Ucrainei prin utilizarea Formatului București 9, participarea la exerciții comune cu NATO, valorificarea programelor operaționale prin intermediul Politicii Europene de Vecinătate, a Parteneriatului Estic și a Strategiei Dunării.

Considerație finală

Este extrem de important ca cele două state să coopereze la nivel bilateral pentru înțelegerea dinamicii regionale, a capitalizării oportunităților, dar și a anticipării naturii amenințărilor comune cărora trebuie să le facă față în viitorul apropiat. În aceeași ordine de idei, efortul conjugat al României și Ucrainei în formatele multilaterale trebuie să urmărească angajamentul UE și al NATO pentru oferirea politicilor de sprijin, respectiv a unui cadru sustenabil și sigur în regiunea bazinului Mării Negre și aplicarea măsurilor coercitive internaționale pentru prevenirea formării de noi conflicte înghețate cu efecte contagioase, propice zonelor gri, în cadrul cărora Rusia preferă să opereze și să submineze aspirațiile euroatlantice ale statelor din regiune.

i Comisia Trilaterală este formată din OSCE, Ucraina și reprezentanții regiunilor separatiste care nu au statut, nici funcții oficiale și nu pot oferi legitimitate regiunilor.

ii În cadrul Summit-ului NATO de la București din aprilie 2008, pe lângă Germania, reprezentanții Franței și cel puțin alte două guverne au indicat că doresc ca procesul MAP (Membership Action Plan) să fie încetinit, astfel s-au opus la acea vreme demarării planului de aderare la NATO de către Georgia și Ucraina. La scurt timp după Summit-ul de la București din 2008, Rusia atacă Georgia și în 2014 Ucraina, limitând pe termen lung perspectivele de lărgire ale Alianței spre est. Începând cu anul 2015, Germania și Franța devin mediatori în cadrul Acordului de la Minsk și, ulterior, în Formatul Normandia pentru soluționarea conflictului provocat de Rusia în Ucraina.

iii Fondul European de Apărare și PESCO.

Matricea SWOT: Relații bilaterale România – Ucraina

PEREPRE GENERALE

INTERDEPENDENȚE: Relația României cu Ucraina are ca punct de plecare interdependența geografică – frontieră comună de aprox. 600 km și interdependența cultural-istorică – a treia mare minoritate de pe teritoriul Ucrainei. Apartenența României la UE-NATO și aspirațiile euroatlantice ale Ucrainei sunt perfect compatibile și reprezintă premise pentru consolidarea cooperării, încrederii reciproce și asigurării unui perimetru de securitate în estul geografic al Europei. Preocupările comune pentru securizarea Mării Negre, integrarea Georgiei în demersul pro-atlantic, asigurarea unui parcurs european al Republicii Moldova, reprezintă resorturi motivaționale pentru descurajarea amenințărilor venite dinspre Rusia și evitarea accentuării instabilității.

PUNCTE TARI

(variabile pozitive, capacități, certitudini prezente)

- susținerea României față de aspirațiile euroatlantice ale Ucrainei;
- interesul comun pentru securitatea regională și în Marea Neagră;
- utilizarea Parteneriatului Strategic SUA-România pentru proiectarea puterii militare americane și aliate în regiune și Marea Neagră;
- gestionarea Fondului Voluntar Financiar de Asistență (trust fund) creat de NATO pentru susținerea apărării cibernetice a Ucrainei;
- Formatul Normandia are o importanță aparte pentru dialogul Est-Vest, fiind însă singurul for instituționalizat de mediere a conflictului generat de Rusia în estul Ucrainei, sugerând o dependență limitativă și accentuată, raportată la interesele proprii ale Germaniei și Franței;
- relativ recent, a fost intensificată cooperarea bilaterală pe plan militar;
- angajament față de dreptul internațional și nerecunoașterea de către România a anexării ilegale a Crimeii;
- încheierea Acordului de Asociere dintre Ucraina și UE a permis facilitarea schimburilor economice;
- preocupări pentru diversificarea producției și aprovizionării cu energie;
- promovarea comună a valorilor democratice în vecinătatea estică;
- rețea fluvială comună;
- experiență în domeniul serviciului de urgență;
- legături etnice considerabile: comunitatea românească din Ucraina este a treia ca număr;
- disponibilitatea Kiev-ului de a soluționa statutul minorităților naționale;
- cooperări academice de succes;
- ambele state beneficiază de specialiști în sectoare cheie, cu accent pe industrii și tehnologii de interes pentru societatea viitorului.

OPORTUNITĂȚI

(variabile pozitive, ipoteze în plan extern, perspective de capitalizare, opțiuni de viitor)

- acțiuni concertate pentru a asigura securitatea militară și economică în Marea Neagră;
- sprijinirea procesului de pre-aderare a Ucrainei la UE, facilitarea instrumentelor de sprijin în cadrul NATO;
- explorarea oportunității extinderii formatului de negociere N4 cu Rusia, sub umbrela UE și cu participarea SUA de exemplu;
- semnarea acordului bilateral de cooperare tehnico-militară;
- asistență continuă pentru securitatea cibernetică a Ucrainei în format bilateral;
- identificarea potențialelor mize pentru care Rusia ar renunța la condiționările teritoriale față de Ucraina;
- adaptarea instrumentelor Parteneriatului Estic pentru a-i crește capacitatea de a proiecta stabilitate în vecinătatea estică a UE și conturarea certitudinii parcursului spre membership UE statelor beneficiare;
- înțelegerea/asumarea avantajelor cooperării și a pericolelor comune la care sunt expuse RO & UKR;
- promovarea strategiilor *intermarium* prin valorificarea potențialului inițiativei celor Trei Mări pentru integrarea economică regională;
- aprofundarea formatului trilateral pentru asigurarea unui parcurs european al Republicii Moldova;
- valorificarea relației bilaterale și angajarea Poloniei pentru susținerea eforturilor de integrare a Ucrainei prin formatele multilaterale;
- creșterea ratei de absorbție a fondurilor UE de către România pentru cooperare transfrontalieră și parteneriate strategice + opțiuni bilaterale pentru dezvoltarea capacităților de energie alternativă;
- dezvoltarea proiectelor regionale (infrastructură, energie, comunicații);
- dezvoltarea rutelor maritime și fluviale, capacitatea Strategiei Dunării;
- ajutor umanitar pentru civilii din regiunea de est a Ucrainei;
- întărirea reală a rețelelor de experți și a dezbaterilor academice cu scopul de a oferi recomandări leadership-ului politic în planul agendei bilaterale și interconectarea societății ucrainene cu cea a UE;
- stabilirea unei agende și organizarea unei întâlniri bilaterale la nivel înalt Iohannis-Zelenski în 2020.

CEL MAI BUN SCENARIU

CONSOLIDAREA ÎNCREDERII: conciliere cultural-istorică RO-UKR, stabilirea agendei prioritare comune și organizarea unei întâlniri bilaterale Iohannis-Zelenski. Stabilirea coordonatelor de valorificare a potențialului natural, economic și militar comun, cu accent pe maximizarea instrumentării resurselor oferite de UE, Strategia Dunării, PaE, Inițiativa celor Trei Mări, NATO, etc. Susținerea Ucrainei în cadrul formatelor multilaterale pentru atingerea standardelor necesare integrării euroatlantice și angajarea fermă a actorilor cu capacitate de securizare regională și de limitare a amenințării Rusiei în regiune. Lobby comun pentru adaptarea normelor de drept internațional la noua tipologie de agresiuni.

RISURI → OPORTUNITĂȚI

Involuția dinamicii economice RO-UKR din ultimele două decenii, capacitatea redusă de absorbție a fondurilor UE pentru proiecte de infrastructură și transfrontaliere, lipsa marilor investiții în industrie și în proiecte energetice comune conduc la o interdependență regională dezavantajoasă și un ritm impropriu al dezvoltării. Este necesară **inversarea paradigmei** prin accentuarea raporturilor de interdependență regională și explorarea opțiunilor de largire a formatelor multilaterale pentru construcția unui *trust-network* și a unei *security-belt* în vecinătatea estică a comunității euroatlantice și accelerarea dezvoltării.

- UE denotă o incapacitate de asumare și proiectare strategică printr-o viziune de tip smart-power pentru vecinătatea estică;
- conflicte înghețate regionale rămân nesoluționate (ex. Transnistria);
- aspirațiile pro-europene regionale sunt adesea subminate de instabilitatea politică internă în Republica Moldova;
- influența Rusiei în Republica Moldova problematizează perpetuarea unui sistem politic pro-european;
- prevalența cooperării în format multilateral, în detrimentul celui bilateral, conduce la o cooperare redusă în majoritatea domeniilor între vecinii de frontieră;
- disputa juridică privind delimitarea platoului continental și a zonelor economice s-a complicat după anexarea ilegală a Crimeii;
- inabilitatea normativă la nivel colectiv, de a recunoaște și pedepsi agresiunile hibride și măsurile active ce aduc atingere integrității, dezvoltării și securității statelor.
- capacitatea redusă a României de absorbție a fondurilor UE pentru proiecte transfrontaliere și de cooperare strategică (business, infrastructură, digitalizare, securitate, energie, bună guvernare, etc.);
- angajamentul reciproc la nivel inter-instituțional se află sub nivelul optim, rezultând în neatingerea consensului pe teme cheie în detrimentul capacității efortului comun de a limita comportamentul agresiv al Rusiei în regiune;
- cooperare interculturală slabă, termen neproductiv (2023) pentru soluționarea statutului minorităților în Ucraina;
- instrumentele financiare ale Strategiei Dunării sunt ineficient exploatate - sub 40%;

PUNCTE SLABE

(variabile negative, riscuri intime, certitudini prezente)

- militarizarea constantă și accelerată a Rusiei în Marea Neagră.
- incapacitatea de soluționare a conflictului cu Rusia poate reprezenta un obstacol pentru integrarea euroatlantică a Ucrainei;
- „succesul” Rusiei în promovarea unei politici de includere a Mării Negre pe circuitul războiului din Siria;
- încălcarea zonelor economice exclusive de către Rusia în urma anexării ilegale a Crimeii cu tendințe de redistribuire a puterii la nivel regional;
- diplomatie coercitivă ineficientă: eșecul părților de a atrage angajamentul actorilor externi și a organizațiilor internaționale pentru a impune respectarea dreptului internațional Federației Ruse;
- persistare în plasarea predominantă a problemelor interne pe primul plan: lipsa dialogului și a unei înțelegeri coerente privind prioritățile de agendă cu caracter sensibil și emergent ale fiecărei părți;
- stagnarea cooperării bilaterale pe fondul nesoluționării statutului minorității românești din Ucraina;
- instabilitate politică în Ucraina și pierderea consensului asupra priorităților strategice pe termen mediu și lung;
- lipsa unui angajament de extindere a Uniunii Europene;
- viziunea marilor puteri, interesele individuale și tendințele de autonomie strategică europeană pot înregistra un deficit de asumare strategică, mizând predominant pe instrumente soft în relația cu Rusia;
- pe fondul unei cooperări slabe, amenințările hibride și operațiile de influență sunt greu de contracarat;
- accentuarea nefavorabilă a #Ukrainagate poate genera o apatie crescândă a Administrației Prezidențiale a SUA față de Ucraina;
- pasivitatea Turciei la acțiunile Rusiei în regiune și la proiectarea forțelor strategice ale acesteia în districtul militar de vest și ulterior în cel de sud;
- creșterea curentelor naționaliste în Europa accentuează neîncrederea în instituțiile regionale și globale

AMENINȚĂRI

(variabile negative, scenarii, ipoteze, probabilități viitoare)

CEL MAI RĂU SCENARIU

IPOTEZE: Atragerea Ucrainei în jocuri naționaliste interne și instabilitatea politică vor conduce la deteriorarea dialogului Est-Vest și la deprecierea climatului de securitate regional. Incapacitatea de asumare strategică a UE și de coagulare a lobby-ului internațional pro-Ucrainean pentru soluționarea crizei și a statutului regiunilor ocupate de către Rusia, va reprezenta o confirmare a incapacității diplomației coercitive a Vestului și o undă verde dată Rusiei pentru a oferi același tratament statelor cu aspirații euroatlantice din vecinătatea estică. Lipsa de angajament a NATO și UE încurajează apariția de noi conflicte înghețate, cu efecte contagioase, propice zonelor gri și aplicării măsurilor active.

CENTRUL DE STUDII GLOBALE
UNIVERSITATEA "LUCIAN BLAGA" DIN SIBIU

contact: centru.csg@ulbsibiu.ro